

Vetenskapligt namn: *Reynoutria japonica*

Namnets betydelse: Artnamnet *japonica* kommer av latinets *Japonia* (Japan) och betyder japansk.

PARKSLIDE

Reynoutria japonica

Parkslide finns spridd i stora delar av landet och har varit populär som trädgårdsväxt. Idag ses den som en av världens värsta invasiva växter enligt International Union for Conservation of Nature, IUCN. Den syns ofta växa längs vattendrag, vägar och i trädgårdar.

Ursprung

Anledningen till att parkslide är så enormt svår att utrota beror på växtens aggressiva rotsystem. Växtens rötter är mycket livskraftiga och kan överleva många, många år utan bladverk ovan jord. Parkslide kan tränga igenom asfalt, orsaka skador på husgrunder, ledningar, vägar med mera. Den kväver även alla växter i sin närhet. Nära släkting med parkslide är jätteslide, *Reynoutria sachalinensis*, den är inte lika vanliga men är lika besvärlig. Det finns också en hybrid mellan jätteslide och parkslide, kallad hybridslide och rosenslide, *Reynoutria japonica* var. *compacta* även de kan vålla stora problem. Parkslide härstammar ursprungligen från Japan. I sin ursprungsmiljö är den också ett problem men hålls något mer i schack av inhemska insekter och svamp som lever av växten.

En stor anledning till att olika arter breder ut sig är klimatförändringarna. Mindre köldtåliga arter börjar nu lämna trädgårdens skyddade miljö och expandera ut i landskapet, norrut och på högre höjder över havet. I Sverige finns bestånd av parkslide så långt upp som till Luleå.

Så känner du igen parkslide

Under växtsäsongen ändrar parkslide utseende, vilket gör identifieringen svårare. Den ändrar även form och utseende om den till exempel har behandlats felaktigt med bekämpningsmedel. Det är viktigt att du kan identifiera växten om du har den på din tomt.

När parkslide först bryter igenom marken kan den kännas igen på sina köttiga, röda skott med stora spadformade blad med spetsar. Parkslide bildar ofta täta populationer på cirka 80 skott per kvadratmeter. Stjälkarna är starka, ihåliga, rödfläckiga, grenade i toppen och ofta rödaktiga. Bladen är strödda, vanligtvis i en distinkt sicksacksättning längs stjälken. De har en ovalformad spetsig udd och är 5-12 centimeter långa. Bladets ovansida har en gräsgrön färgton medan undersidan är något ljusare. Parkslide blommar i augusti – september och bildar många blommor i glesa vippor från de övre bladvecken. De enskilda blommorna är små och gräddvita. Det finns bara honplantor i Sverige och kan därför inte spridas med frön. Parkslide har ett distinkt utseende men kan förväxlas med bambu eller skott från olika lövträd för den ovane.

Parkslide börjar växa tidigt på våren (mars–maj). Den sprider sig snabbare under sommarmånaderna, juni – augusti och kan då växa upp till tio centimeter om dagen. På hösten (september–november) när vädret blir kallare vissnar växten och lämnar bruna stjälkar, även om ny tillväxt kan fortsätta så sent som i november. Under vintermånaderna (december–februari) ser parkslide helt död ut med sina torra, spröda stjälkar.

Stort rotsystem

Parkslide har ett mycket kraftigt rotsystem av köttiga rötter, så kallade rhizomer. Rhizomerna växer mestadels ner till en meters djup, men kan också nå så djupt som 4,5 meter. En rhizom kan växa upp till 20 meter från huvudplantan och kan växa upp till tre meter per år. Rötterna är orange, knotiga (på grund av alla tillväxtpunkter) och spröda vilket gör att de lätt går sönder. Den orange färgen indikerar också att växten fortfarande lever och samlar kraft för att återigen skjuta skott. Samtliga delar över jord dör under vintern och växten skjuter sedan nya skott från rotsystemet under våren.

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Parkslide är mycket hårdig och sprider sig lätt över tomtgränser, med oren fyllnadsjord eller genom att personer hanterar växt- delar felaktigt. Parkslide syns ofta växa längs gatunät eller vägar vilket beror på att personer kört i väg växt- delar i en öppen släpkärra eller att vägarbetare har använt sig av oren fyllnadsjord när det ordnat med vägrenen. Många tror att när växtens bladverk är dött så är även rotsystemet också dött men så är inte fallet.

Effekter på den biologiska mångfalden

Parkslide har negativa effekter på den biologiska mångfalden eftersom den bildar täta bestånd som konkurrerar ut annan vegetation. Parkslide växer i all slags jord och kan även överleva på extrema platser som utmed en vulkan.

Parkslide börjar växa tidigt på våren och känns igen på sina köttiga, röda skott med stora spadformade blad med spets.

Under vinterhalvåret ser parkslide helt död ut med sina torra, spröda stjälkar.

När växten ska utrotas är det viktigt att känna till hur rötterna ser ut och växer eftersom bara ett litet rotfragment på 0,02 gram lätt bildar en ny planta. Rötterna har också en förmåga att överleva i många år utan synligt bladverk och därför går det inte att bekämpa växten med att täcka över den med till exempel markduk. Växten överlever även när man försöker bränna ner ett bestånd. Även blad och bitar av stjälken kan bilda nya plantor.

Effekter på samhället

I bland annat England har växten länge varit ökänd och den vållar stor ekonomisk skada. Inte enbart i dyra utrotningsmetoder utan för att det är svårare att sälja en fastighet där det växer parkslide. Bankerna kan där neka att låna ut pengar vid husköp och försäkringsbolag vill inte försäkra fastigheten. Och får vi inte kontroll på parkslide i Sverige finns det stor risk att det även kommer att bli så här.

Visa därför stor respekt för dina grannar och deras egendom om du har parkslide på din tomt. Informera dem att du har växten och det finns risk att din planta har rymt eller kommer att göra det. Är ni flera grannar som är drabbade av parkslide, bekämpa detta tillsammans annars kommer utrotningsinsatserna vara ojorda. Det finns ingen laglig rätt att tvinga din granne att ta bort parkslide på sin tomt även om den sprider sig till din.

Effekter i din trädgård

Parkslide kan snabbt bilda stora bestånd som då utkonkurrerar andra växter om plats och solljus. Ju längre spridningen har fortgått desto svårare är den att bekämpa.

Effekter på din hälsa

Parkslide ska inte ätas, trots att många hävdar att den är god och smakar rabarber. Parkslide lagrar nämligen tungmetaller och andra föroreningar som finns i jorden. Har parkslide dessutom behandlats felaktigt med bekämpningsmedel finns det också lagrat i plantan.

Om du hittar parkslide i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

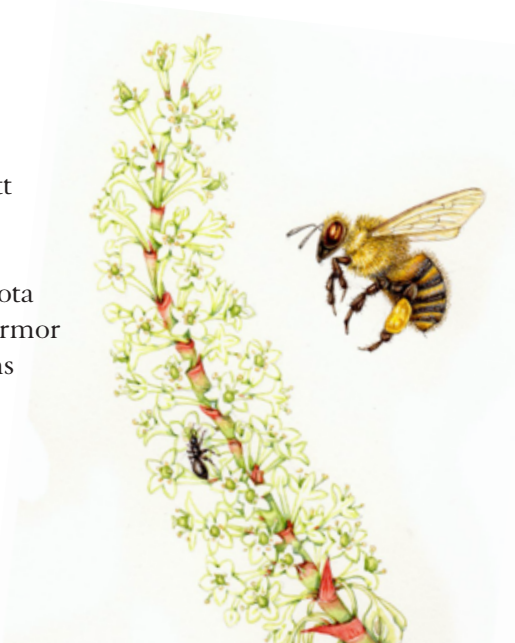
Bekämpning

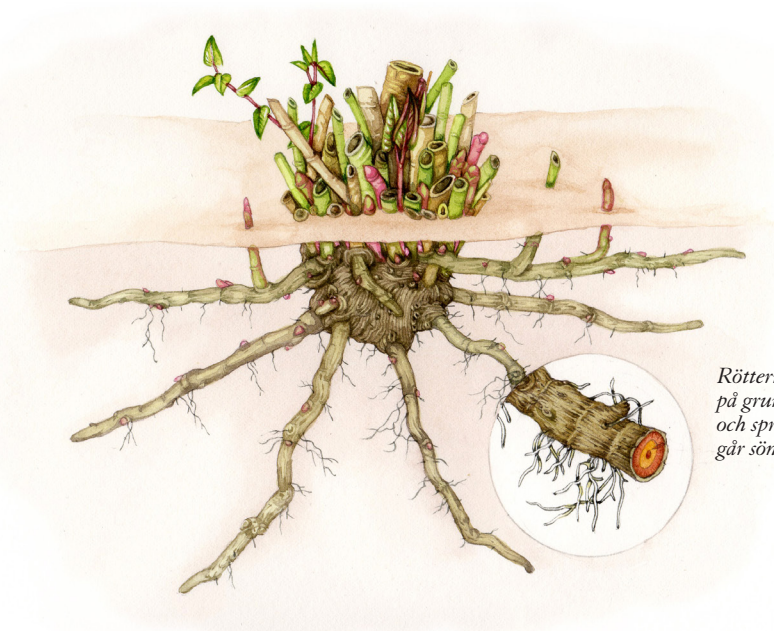
För att överhuvudtaget lyckas bekämpa växten gäller det att hålla koll på tidiga skott. Utrotning av nyetablerade plantor ökar möjligheten att få bort växten. Stora bestånd kan vara extremt besvärliga att bli av med och kräver ofta kostsamma och tidskrävande insatser under många år.

Det går inte att jämföra parkslide med ogräs eller andra ihärdiga växter som är svåra att bli av med. Hanterar du växten på fel sätt finns det stor risk att parkslide börjar växa ohämmat och tar över hela din tomt.

Det är viktigt att du skapar en översikt över växtens spridning och anlitar yrkesfolk med rätt kompetens. Hur stor är ytan med parkslide? Hur länge har den funnits på platsen? Hur fort har den spridit sig? Har dina grannar parkslide på sina tomter? Närhet till vattendrag? Det är några av de frågor du behöver ta reda på. För att lyckas krävs mycket arbete och tålamod.

Det finns än så länge väldigt få företag i Sverige som åtar sig att utrota parkslide och har rätt kompetens. Var därför vaksam för oseriösa firmor som säger att de kan utrota parkslide under en växtsäsong. Det finns inga genvägar att utrota parkslide!

Rötterna är orange, knotiga på grund av alla tillväxtpunkter och spröda vilket gör att de lätt går sönder.

Utrotningsmetoder

I dagsläge finns det bara en metod som fungerar för att utrota växten och det är att använda bekämpningsmedel med glyfosat.

Kemisk bekämpning

Dock finns dessa preparat inte att köpa i handeln utan kan endast användas av yrkesfolk med rätt kompetens och certifiering. Som privatperson får du endast använda klass 3 preparat i din trädgård, som ej har tillräcklig effekt på parkslide. Därför rekommenderar Fritidsodlingens Riksorganisation att du kontaktar ett företag, till exempel en trädgårdsmästare som har godkänd behörighet för kemisk bekämpning utomhus, klass 1L och 2L när du ska bekämpa parkslide på din fastighet. Räkna med att det tar minst tre år innan parkslide försvinner. Eftersom glyfosat kan vara farligt för vattenlevande organismer, det stör ekosystem och kan skada biologisk mångfald är det viktigt att inte spruta mer än nödvändigt. Om parkslide växer i direkt närhet till vattendrag är det bästa att låta den vara.

Sprutning med bekämpningsmedlet ska ske under sommaren när växten är som störst. Mer detaljerad information om hur växten ska besprutas finns på www.for.se.

Hantering av växtmaterial

Allt växtmaterialet bör ligga kvar på växtplatsen och där förmultnas. Undvik att transportera växtdelar av parkslide. Måste de transporteras ska de läggas i en hel sopsäck, som sen sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Kontrollera först om återvinningscentralen tar emot växtmaterial med parkslide. Alla gör inte det. Väl på anläggningen ska den läggas i specialcontainer enkom för farligt växtmaterial eller bland brännbart. Absolut ej på komposten!

Till dess att du har anlitat ett behörigt företag med rätt kompetens för att bekämpa parkslide ska du inte röra växten. Risker att den börjar sprida sig ännu mer är större om den behandlas felaktigt än att du låter den vara.

Detta ska du inte göra

Om parkslide slås av, bryts av eller klipps kommer den inte att försvinna eller dö ut. Den kommer istället att försvara sig genom att bilda ännu fler skott.

Du ska aldrig försöka gräva bort etablerad parkslide, eftersom det kommer att leda till att du sprider och triggar igång växten ytterligare.

Använd heller aldrig röjsåg eller gräsklippare för att bekämpa parkslide.

Parkslide är en stor, flerårig, snabbväxande växt med bambu-liknande skott.

Har du fått in parkslide i en rabatt med andra växter får du räkna med att inga av de andra växterna går att rädda. Tyvärr kan du inte heller rädda buskar och perenner genom att flytta dem eftersom sannolikheten för att du får med dig rotfragment från parkslide är stor. Det bästa du kan göra är att försöka utrota parksliden innan den når fram till en rabatt.

Bygg aldrig över parkslide med till exempel ett trädäck eller betongplatta eftersom växten kommer för eller senare att tränga sig upp och kan då förstöra byggnationen. Om parkslide växer intill din fastighet eller annan värdefull byggnad är det viktigt att få bort parkslide snarast möjligt.

Bra att känna till

De erbjuds flera bekämpningsmetoder på marknaden som forskning har visat inte fungerar eller är förenade med en enorm kostnad. Dessa är bland annat:

Utgrävning

En drastiska och förmodligen dyraste metoden är att gräva bort all parkslide med en större grävmaskin. Risken för att 0,02 gram rotfragment, vilket räcker för att bilda en ny planta, blir kvar i jorden är mycket stor.

Täckning

Täckning av parkslide är inget vi kan rekommendera då det inte fungerar som en utrotningsmetod. Tack vare en stor energireserv kan rotsystemet överleva utan ljus och ovanjordiska växtdelar i tiotals år. Det finns också ökad risk för att mikroplaster sprider sig i marken när markduken går sönder och luckras upp.

Hett vatten

Heatweed är ett norskt företag som har tagit fram ett en metod som går ut på att spola hett vatten på växten. Metoden fungerar på vanligt ogräs men inte på parkslide eftersom det heta vattnet inte når ner i rotsystemet.

Diesel

Diesel dödar inte parkslide utan skadar bara mikrolivet i jorden.

Djur

Grisar kan användas som en del av en bekämpnings strategin. Men eftersom grisarna omöjligt kan äta upp varenda gram rhizom finns risk för nyetablering av plantor. Dessa behöver då sprutas med glyfosat. Betande djur som till exempel får bidrar till en ökad spridning eftersom de inte äter av rotsystemet.

Misstas för parkslide

Bladformen hos många vedartade buskar och små unga träd kan misstas för parkslide, till exempel: Syren - *Syringa vulgaris*, skogskornell - *Cornus sanguinea*, poppel - *Populus sp.* och sälg - *Salix caprea*.

Parkslidestjälkar är inte alls vedartade så allt med bark som kan skalas av eller kvistar med fast vedartad kärna är inte parkslide.

Kornell och syren blandas ofta ihop med parkslide på grund av deras liknande bladformer. Men dessa arter har blad som växer mittemot varandra längs sina stjälkar. Parkslide bladen sitter växelvis.

Andra växter som kan förväxlas med parkslide är:

Blodormrot, *Bistorta amplexicaulis*. Blodormrot är nära besläktad med parkslide och finns i samma familj som syrenslide, *Rubrivina polystachya*. Röd blodormrot är förmodligen den vanligaste. Den och många andra sorter av blodormrot har blad och stjälkar som liknar parkslide, och när de inte blommar kan de lätt misstas som parkslide. Stammarna är ihåliga och separerade i noder som parkslide. Bladen är också växelvis anordnade längs stjälkarna.

Blodormrot är en prydnadsväxt som är nära besläktad med parkslide och finns i samma familj som syrenslide, *Rubrivina polystachya*. Blommor visas på sommaren och tidigt på hösten och skiljer sig mycket från parkslide. De bildar små kluster av blekrosa-vita till ljusröd-lila "ax" på höga (10 cm) raka "stjälkar". Stammarna är också mycket tunnare och kortare än parkslide, de växer vanligtvis till cirka en meters höjd och är mindre än en centimeter i diameter. Vissa sorter av blodormrot har mörka, triangulära, pilformade fläckar över bladets mittnerv.

Tomtskräppa, *Rumex obtusifolius*. Tomtskräppa är precis som parkslide en slideart och har därför en del likheter. Bland annat att bladen sitter växelvis längs stjälken. Stjälken kan bli upp till en meter hög och har en grenig blomställning. De nedre bladen är stora, långskaftade och har en mörkgrön, utdraget äggrund bladskiva med hjärtlik bas. Både stjälken och bladskäften är ofta rödaktiga. Blomställningen är grenig med blommor i ganska glest sittande kransar.

På vintern, när bladen och stjälkarna vissnar, kan de ihåliga stjälkarna av tomtskräppa likna död parkslide. Det som skiljer dem åt är att stjälkarna är räfflade och är betydligt lägre, cirka en meter höga. Stjälkarna är inte helt ihåliga och innehåller skumliknade vävnad. Bladen bildar också rosetter vilka börjar redan vid foten av stjälkarna.

Åkervinda, *Convolvulus arvensis*. Åkervindans hjärtformade blad kan förväxlas med parkslide. Bladen är ordnade växelvis längs stjälken. Växten är ett ogräs och kan mycket snabbt dyka upp tidigt på våren och täcker stora områden. Det som skiljer dem åt är att åkervinda inte står upp på egen hand utan slingrar sig upp längs andra växter. Blommorna visas från försommaren som stora, rosa och eller vita trumpet.

Bambu (*Fargesia*, *Phyllostachys* m.fl. släkten). Bambuns stammar har tydliga noder som parkslide och kan växa lika höga eller högre. Bambu kan i gymsamma klimat vara lika invasiv och sprider sig då lätt till områden där de inte är önskade. Det som skiljer dem åt är att bambuns stammar är mycket hårda och kan inte brytas av som parkslide. Bladen är mycket smala och långa (varierar mellan arter och sorter, men vanligtvis upp till 50 cm).

Axtry, *Leycesteria formosa*. Stammarna är bambuliknande och kan se ut som parkslide. De är också mest ihåliga och kan knäckas relativt lätt. Men hos axtry sitter bladen mitt emot varandra längs stjälken. Stjälken är blekgrön och utan fläckar. Den blommar på sommaren med hängande klasar av vita blommor med purpurröda högblad i klasar och har djupt lila bär.

Bokharabinda, *Fallopia baldschuanica*. Bladen och blommorna av bokharabinda liknar parkslide. Den är också snabbt växande och invasiv. Men bokharabinda är en klättrande och slingrande växt som förlitar sig på andra växter eller fasta ytor.

Åkerfräken, *Equisetum arvense*. Åkerfräken kommer precis som parkslide fram tidigt på våren. Den tränger sig upp ur marken i snabb hastighet och då är det vanligt att den misstolkas för parkslide. De tidiga sporbärande vårskotten består av blekbruna, klorofyllfria, enkla stjälkar med en brun sporangiesamling i toppen som en liten kotte. Under sommaren växer en ny generation av gröna yviga skott fram vilka ofta kallas "rävrumpor".

Fakta om parkslide

- Gynnas av störningar och invaderar miljöer där marken rutinmässigt bearbetas eller trafikeras.
- Hacka, såga och flisa ALDRIG parkslide eftersom även ett litet fragment kan bilda nya plantor och göra allting mycket värre.
- Rör inte eller dumpa jord som kan innehålla växtmaterial som innehåller parkslide eftersom det också kan bidra till dess spridning.
- Försök inte att dra växten ur marken, eftersom rötterna då går av och bildar en ny planta.
- Kompostera aldrig någon del av växten, eftersom delar av plantan kan överleva och växa vidare när komposten är klar för användning.
- Släng aldrig parkslide bland trädgårdsavfall på avfallsanläggning eftersom de gör jord av trädgårdsavfallet och då sprids parkslide vidare.
- Kom ihåg att visa respekt. Sprid aldrig medvetet eller oavsiktligt parkslide då det leder till stora ekonomiska förluster för den som drabbas av parkslide.